

Vruchtwisseling en gewaskeuze

door Willemijn Cuijpers en Chris Koopmans, LBI

In de Europese wetgeving wordt gesteld dat de biologische tuinder een duurzame bodemvruchtbaarheid moet nastreven, onder andere door een geschikte meerjarige vruchtwisseling. In Nederland wordt dit zo geïnterpreteerd dat een teelt die langer dan 6 maanden duurt het jaar erna niet op hetzelfde stuk mag terugkomen. Korte teelten mogen een jaar later wel terugkomen.

Of het doel, bevorderen van de bodemvruchtbaarheid en -gezondheid, met deze verplichting is gediend valt in veel gevallen te betwijfelen. Heel wat bodemziekten tasten meerdere kasgewassen aan. Probleem hierbij is dat het nog niet mogelijk is om objectief vast te stellen wanneer de bodemvruchtbaarheid nu wel en niet wordt bevorderd. Het stomen van de grond is als noodmaatregel wel toegestaan, maar wordt door veel biologische telers echter afgewezen omdat het strijdig is met de opbouw van een stabiele en vitale bodem.

Vruchtwisseling is door de Skal gedefinieerd als de afwisseling van verschillende gewassen. Het probleem hierbij is dat vruchtgroentegewassen veelal tot dezelfde plantenfamilie behoren. Tomaat, paprika, peper en aubergine behoren bijvoorbeeld allemaal tot de plantenfamilie van de Nachtschade-achtigen. Belagers zoals aaltjes vermeerderen zich op meerdere gewassen binnen dezelfde familie, dus vruchtwisseling is in dit geval geen garantie voor een aaltjesvrije bodem. In sommige gevallen kan gebruik worden gemaakt van resistente of tolerante onderstammen, maar



Verbreiding van de vruchtwisseling met bladgewassen wordt door veel telers toegepast als nateelt in de winterperiode.



De teelt van bloemen onder glas (zoals hier biologische teelt van freesia's) geeft in de toekomst wellicht mogelijkheden om de vruchtwisseling te verbreden. Op dit moment zijn de ervaringen nog beperkt tot een klein aantal soorten.

deze zijn niet altijd even effectief. Sommige telers experimenteren met de tussenteelt van bijvoorbeeld komkommer en Tagetes, waarbij de Tagetes de aaltjes wegvangen. Kennis van vruchtwisselingen is voornamelijk beperkt tot praktijkervaringen, waarbij telers soms tegenstrijdige waarnemingen melden. Problemen met bodemgebonden ziekten en plagen doen zich over het algemeen meer voor als:

- de grondsoort lichter is: vooral aaltjes ontwikkelen zich dan sneller;
- het organische stofgehalte te laag is;
- de teeltduur langer is: lange, gestookte teelten van tomaten en komkommers in plaats van afwisseling tussen koude teelt in de winter met vruchtgewas vanaf maart;
- de gewassen meer verwant zijn;
- het voorgewas structuurbedervend op de bodem heeft gewerkt.

Wellicht is in de toekomst verbreding van de vruchtwisseling mogelijk door combinatie van vruchtgroententeelt met bloementeelt onder glas. Dit vereist aanpassingen in het teeltsysteem en in de verwerking.

! Vruchtwisseling van 1 op 2 is niet voldoende om bodemgebonden plagen te ontlopen, naast gewasrotatie zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk om gewasschade vanuit de bodem te voorkomen.

